

Vijftien voorstellen van ChristenUnie en VVD

Pleidooi: herwaardering van Joods Den Haag

Door Jeroen van Raalte

Den Haag moet zijn Joodse geschiedenis beter uitdragen en tegelijkertijd antisemitisme steviger aanpakken. Dit bepleiten de ChristenUnie/SGP en de VVD in een initiatiefvoorstel.

Het is wrang, maar in zekere zin zijn de nazi's in hun opzet geslaagd. Van de ooit levendige Joodse cultuur in Den Haag resteert niet veel. In Chinatown herinneren alleen monumenten en plakaten aan de levendige Joodse wijk die het ooit was. Dat de Aksa-moskee in de Wagenstraat vroeger dienstdeed als de Grote Synagoge, moet je maar weten. De Sefardische handelaren rond de Denneweg, de Joodse gemeenschap in Scheveningen, het Van Ostadebuurtje in de Schilderswijk – het is allemaal niet meer. Van de 17.000 Joden die aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog in Den Haag woonden, zijn ongeveer 12.000 in concentratiekampen vermoord. Slechts 2000 Joden keerden na de oorlog terug naar de stad. Een cultuur weggevaagd.

Vijfenzeventig jaar na de bevrijding van vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau pleiten de Haagse ChristenUnie en VVD voor een herwaardering van de Joodse geschiedenis. Want, zo schrijven de partijen in hun initiatiefvoorstel, afgezien van de naziterreur is de kennis over Joods Den Haag gering. 'Den Haag kent een rijke Joodse historie, die lang niet bij alle Hagenaars bekend is.' De gemeente moet die geschiedenis daarom meer onder de aandacht brengen, vinden de partijen. Bijvoorbeeld door de bestaande stadswandelingen, rondvaarten en openhuizendagen beter te promoten. Ook pleiten ze voor de komst van een Joods bezoekerscentrum, waar die vergeten geschiedenis een podium krijgt. 'Wie Joden louter tot slachtoffer maakt, geeft antisemieten ruim baan,' citeren de partijen historicus Bart Wallet.

Lijdend voorwerp

Ronny Naftaniel van Stichting Joods Erfgoed Den Haag sluit zich hierbij aan. "Het is belangrijk om te zorgen dat de Holocaust niet wordt vergeten. Tegelijkertijd kleeft het negatief aan de Joodse gemeenschap, alsof zij alleen maar een lijdend voorwerp is. Terwijl de Joodse inbreng in de stad groot is geweest. En nog steeds is." Hij haalt een onderzoek aan, waaruit blijkt dat Europeanen bar weinig weten van het Jodendom. "Dat Joods zijn vaak weinig te maken heeft met religie, is voor veel mensen een eyeopener."

Den Haag kan bogen op zijn Joodse erfgoed, van beeldbepalende warenhuizen (Maison de Bonneterie, Bijenkorf) tot intellectuele pioniers, zoals filosoof Baruch Spinoza en Nobelprijswinnaar Tobias Asser. Maar Naftaniel wil ook aandacht voor het contemporaine Jodendom. Want Joods Den Haag leeft, zij het enigszins verdekt. Zo huist de liberale synagoge achter de Prinsessegracht en

Het 'vergeten' Joodse Den Haag: de Aksa-moskee in Chinatown was ooit de Grote Synagoge. | Foto: DHC/Luka Valkenburgh

komt de Israëlitische Gemeente bijeen in een onbeduidend appartementenblok in het Bezuideenhout. "Wij zouden het prettig inden als scholieren de drie synagogen bezoeken, zodat ze kunnen zien dat het niets engs is. Gewoon een kennismaking met het hedendaagse Jodendom." Hij sluit zich verder aan bij de oproep aan Haagse stadsbestuurders om herdenkingsceremonies bij te wonen. Daar gaat een voorbeeldwerking van uit, denkt hij. "Zo laat het stadhuis zien dat herdenkingen betekenisvol zijn. De Holocaust is een grote ramp die ook Den Haag is overkomen."

Antisemitisme

In hun vijftienpuntenplan vragen de ChristenUnie en VVD om steviger optreden tegen Jodenhaat. 'Helaas is antisemitisme vandaag de dag nog altijd springlevend,' schrijven ze. Denk aan de leuzen bij de veelbesproken demonstraties in de Schilderswijk in 2014, of aan de spreekkoren en hakenkruizen rondom de voetbalwedstrijd ADO-Ajax. Ook online en op straat ondervinden Joodse Hagenaars antisemitisme, stellen de

partijen vast, met name vanuit extreemlinkse, extreemrechtse en islamitische hoek.

Via het onderwijs moeten kennis en begrip worden overgedragen, aldus het initiatiefvoorstel. De partijen opperen dat de gemeente dit jubileumjaar alle scholen uitnodigt voor een synagogebezoek of Joodse stadswandeling. Ook bij de Haagse inburgering zou meer aandacht moeten komen voor de Joodse bijdrage aan de stad. 'Nieuwe immigranten komen niet zelden uit landen zonder democratische rechtsstaat, waar het niet

vanzelfsprekend is dat men zichzelf kan zijn ongeacht afkomst of geloof, en waar antisemitisme veelvuldig voorkomt.'

Als het dan misgaat, verwachten de partijen een minder 'laconiek' optreden van de politie. Bijvoorbeeld in het geval van antisemitische uitingen bij demonstraties. Het vertrouwen in de politie is niet groot, merken de partijen. Ze stellen voor dat agenten hun kennis over het Jodendom bijspijkeren. 'Veel leden van de Joodse gemeenschap zijn niet snel bereid aangifte te doen.' Een stedelijk coördinator moet alle initiatieven tegen antisemitisme overzien. "Buitengewoon zinvol," vindt Naftaniel. "Je kunt wel maatregelen opschrijven, maar de implementatie is altijd het zwakke punt. Het initiatief moet geen goedbedoelde maar lege huls zijn."

Bevrijding

Dit jaar staat Den Haag stil bij het einde van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. Daarbij wordt de Holocaust herdacht, zoals deze week de bevrijding van Auschwitz. Verder staat de stad in het bijzonder stil bij

het fatale bombardement op het Bezuideenhout en de slachtoffers van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië. Op 5 mei vindt in Den Haag het startschot plaats voor de landelijke viering van de bevrijding, in de vorm van een festival op het Malieveld.

ADVERTENTIE

DEN HAAG
75^e HAAGSE MINERALEN-,
SIERADEN- & FOSSIELENBEURS

Gratis parkeren
in de omgeving

4-5
APRIL
2020
10-17 UUR

NIEUWE LOCATIE:
GIA TRADE AND EXHIBITION CENTRE
DE WERF 11
2544 EH DEN HAAG
070 - 82 09 199

WWW.MINERALENNLC.NL

'De Joodse inbreng in de stad is groot geweest, en is dat nog steeds'